प्रकृतीःप्रजाःक्लेशात्मुमुक्षुर्मोचयितुमिच्छन्नेवपुरुषइत्युच्यते ॥ १३॥ त्वत्प्रकृतयोनिष्क्लेशाएवसंतीत्यतआह यतःसंतोषःऐश्वर्येअलंबुद्धिःश्रियंविद्यमानामपिहंतीतिसंतुष्टस्यप्रजाःक्लेशंप्राप्नुवंत्येवेत्यर्थः अभिमानंगर्वं अनुक्रोशोदया भयंत्वोच्छेददृष्टिः महत्पदमितिशेषः ॥ १४ ॥ १५ ॥ ऋत्यध्यतःवर्द्धमानान् आत्मानमितिछेदः पूर्वरूपमार्षं निशम्यविज्ञाय अदृश्यामपिव्यवहितत्वात् कौंतेयश्रियंमनसाउद्यतां पश्यन्निवविवर्णोस्मीत्यर्थः ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ कदलीमृगाहरिणविशेषास्तेषांमोकानिअजिनानितान्येवकृष्णश्यामारुणानिचित्रवर्णानीत्यर्थः ॥१९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ वाटाःक्षेत्रादिवृत्तयःतासांधानाअभिनवोद्भेदोयेषांतेइतिव्यधिकरणोबहुव्रीहिः सस्यादिसंपन्नक्षेत्रादिवृत्तिमंतइत्यर्थः वाटोवृत्तौचमार्गेचेति धानाभ्रष्टयवेप्रोक्ताधान्याकेभिनवोद्भिदीतिविश्वः त्रिखर्वंखर्वत्रयसंख्यं॥२४॥

अमर्षणःस्वाःप्रकृतीरभिभूयपरंस्थितः ॥ क्लेशान्मुमुक्षुःपरजान्सवैपुरुषउच्यते॥ १३॥ संतोषोवैश्रियंहंतित्यभिमानंचभारत॥ अनुक्रोशभयेचोभेयैर्वृतोनाश्रुतेमहत्॥ १४॥ नमांप्रीणातिमद्भक्तंश्रियंदृष्ट्वायुधिष्ठिरे॥ अतिज्वलंतींकौंतेयेविवर्णकरणींमम॥ १५॥ सपत्नानृद्धतोत्मानंह्रीयमानंनिशम्यच॥ अदृश्यामपिकौंतेयश्रियंपश्यन्निवोद्यतां॥१६॥ तस्मादहंविवर्णश्चदीनश्चहरिणःकृशः॥ अष्टाशीतिसहस्राणिस्नातकागृहमेधिनः॥१७॥ त्रिंशद्दासीकएकैकोयान्बिभर्त्तियुधिष्ठिरः ॥ दशान्यानिसहस्राणिनित्यंतत्रान्नमुत्तमं ॥ भुंजतेरुक्मपात्रीभिर्युधिष्ठिरनिवेशने ॥ १८ ॥ कदलीमृगमोकानिकृष्णश्यामारुणानिच॥ कांबोजःप्राहिणोत्तस्मैपराध्यानपिकंबलान्॥ गजयोषिद्वाश्वस्यशतशोथसहस्रशः॥ १९॥ त्रिशतंचोष्ट्रवामीनांशतानिविचरंत्युत ॥ राजन्याबलिमादायसमेताहिनृपक्षये॥२०॥ पृथग्विधानिरत्नानिपार्थिवाःपृथिवीपते॥ आहरन्क्रतुमुख्येऽस्मिन्कुंतीपुत्रायभूरिशः॥ २१॥ नक्वचिद्धिमयातादृग्दृष्टपूर्वोनचश्रुतः॥ यादृग्धनागमोयज्ञेपांडुपुत्रस्यधीमतः॥ २२॥ अपर्यंतंधनौघंतंदृष्ट्वाशत्रोरहंनृप॥ शर्मनैवाभिगच्छामिचिंतयानोविशांपते॥ २३॥ ब्राह्मणावाटधानाश्चगोमंतःशतसंघशः॥ त्रिखर्वंबलिमादायद्वारितिष्ठंतिवारिताः॥ २४॥ कमंडलूनुपादायजातरूपमयान्शुभान्॥ एतद्धनंसमादायप्रवेशंलेभिरेनच ॥ २५ ॥ यथैवमधुशक्रायधारयंत्यमरस्त्रियः॥ तदस्मैकांस्यमाहार्षीद्वारुणंकलशोदधिः॥ २६॥

कमंडलूनिति इंद्रियंवाएतदस्मिन्लोकेयद्दधीतिखंडेबह्वृचब्राह्मणेदधिमधुघृतंआपश्चेत्यभिषेकद्रव्याणिविहितानि तत्रेतरेषामपेदर्शनात्इहकमंडलून्घृतपूर्णानितिद्रष्टव्यं ॥ २५ ॥ यथैवेति अमरःसोमःतस्यस्त्रियओषधयः तद्दिव्यंमधुअस्मै कांस्यंकांस्यपात्रस्थंकृत्वाआहार्षीत् अर्थात्सोमएव तथावारुणंवरुणप्रेषितंदधिप्रसिद्धं कलशइवकलशोजलपूर्णत्वात्समुद्रःआहार्षीत् दधिरितिपुंस्त्वंआर्षंलेखकप्रमादोवा अन्येतुकलशोदधिःसमुद्रः मधुअमृतं जलमित्यन्ये अमरस्त्रियोनद्यः वारुणंवरुणसंबंधीतिव्याचक्षते ॥ २६ ॥

Digitized by Google